

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง งานเกษตรนำรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สืบสานงานเกษตร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง งานเกษตรนำรู้
รายวิชา การงานอาชีพ รหัสวิชา ง ๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

งานเกษตร หมายถึง งานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับดินและน้ำ เพื่อให้เกิดผลผลิต ทั้งการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การประมง และเกษตรผสมผสานโดยอาศัยความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และเงินทุน เพื่อให้พืชและสัตว์เจริญเติบโตงอกงาม

ความสำคัญของเกษตร

๑. เป็นการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ มนุษย์รู้จักใช้ประโยชน์อย่างมากมาจากพืช และสัตว์
๒. การเกษตรเป็นอาชีพหลักของคนในประเทศไทย
๓. การพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศส่วนใหญ่มีรายได้มาจากสินค้าทางเกษตร
๔. เป็นวัตถุดิบในการผลิตปัจจัย ๔ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค
๕. เป็นแหล่งให้ความร่มรื่นสวยงาม
๖. ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ประเภทของงานเกษตร

ประเภทของการเกษตร สามารถแบ่งได้เป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๑. การปลูกพืช คือ การนำเมล็ดพันธุ์ หน่อ หัว มาปลูกลงในดินหรือวัสดุอื่นที่เหมาะสมเพื่อให้งอกหรือเจริญเติบโต

๑.๑. **พืชสวน** หมายถึง พืชที่ปลูกในเนื้อที่น้อยสามารถให้ผลตอบแทนสูง ต้องการดูแลรักษา แบ่งออกเป็น ๕ กลุ่มใหญ่ คือ

๑. ไม้ดอก เช่น กล้วยไม้ กุหลาบ มะลิ ทานตะวัน

ลักษณะการปลูก คือ เป็นทั้งไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม และไม้คลุมดิน

ประโยชน์ คือ ใช้ตกแต่งอาคารบ้านเรือน หรือตัดออกมาปักแจกัน

วิธีการดูแลรักษา คือ รดน้ำพรวนดิน ใส่ปุ๋ยอย่างสม่ำเสมอ

๒. ไม้ประดับ เช่น พลับพลึง วาสนา เทียนทอง เฟิร์น

ลักษณะการปลูก คือ นิยมปลูกไว้ในบ้านและกระถางใช้พื้นที่ไม่มาก

ประโยชน์ คือ ใช้ตกแต่งอาคารสถานที่เพื่อความสวยงาม

วิธีการดูแลรักษา คือ รดน้ำพรวนดิน ใส่ปุ๋ยอย่างสม่ำเสมอ

๓. ไม้ผล เช่น มะม่วง เงาะ ทุเรียน มังคุด ลำไย

ลักษณะการปลูก คือ ปลูกในสวนผลไม้หรือพื้นที่ที่มีบริเวณ

กว้างขวาง

ประโยชน์ คือ ผลสามารถนำมารับประทานได้

วิธีการดูแลรักษา คือ ต้องพิเศษกว่าปกติ ต้องใส่ปุ๋ยบำรุงดิน

ตกแต่งกิ่ง และตรวจสอบดูหนอน แมลงและศัตรูพืช

๔. ผักสวนครัว เช่น กระเทียม มะเขือ กระเทียม แตงกวา ผักบุ้ง

ลักษณะการปลูก คือ ปลูกในแปลงเพาะปลูกหรือสวนผักโดยเฉพาะ

ประโยชน์ คือ นำมาประกอบเป็นอาหารได้

วิธีการดูแลรักษา คือ รดน้ำพรวนดิน ใส่ปุ๋ยอย่างสม่ำเสมอ และ

ต้องกำจัดศัตรูพืช

๕. พืชสมุนไพร เช่น ฟ้าทะลายโจร ขมิ้นชัน ตะไคร้ ขิง ข่า

ลักษณะการปลูก คือ ปลูกไว้บริเวณบ้านหรือในกระถาง

ประโยชน์ คือ นำมาเป็นยารักษาโรค

วิธีการดูแลรักษา คือ รดน้ำพรวนดิน ใส่ปุ๋ยอย่างสม่ำเสมอ

๑.๒. พืชไร่ หมายถึง พืชที่ปลูกโดยใช้เนื้อที่มาก เจริญเติบโตเร็วส่วนใหญ่เป็น พืชล้มลุก มีอายุตั้งแต่ ๒ เดือน ถึง ๑ ปี หรือมากกว่า ผลผลิตของพืชใช้บริโภคเป็น อาหารหลักและเป็นสินค้าส่งออกจัดเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งสามารถทำรายได้ เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก เช่น ข้าว ข้าวโพด อ้อย ถั่วต่าง ๆ ยาสูบ ฝ้าย มันสำปะ หลัง เป็นต้น

๒ การเลี้ยงสัตว์ คือ การบำรุงเลี้ยงดูสัตว์ให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ และอยู่ภายใต้ การควบคุมดูแลของมนุษย์ตลอดชีวิต วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสัตว์ แบ่งออกได้ดังนี้

๑. เพื่อไว้ใช้บริโภค
๒. เพื่อไว้ใช้แรงงาน
๓. เพื่อประกอบอาชีพ
๔. เพื่อเสริมรายได้
๕. เพื่อใช้ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ทำเครื่องนุ่งห่มของใช้
๖. เพื่อความสวยงามและความเพลิดเพลิน
๗. เพื่อใช้ประโยชน์ในการทดลองทางวิทยาศาสตร์หรือทาง

การแพทย์

๓. การประมง คือ การเลี้ยงและจับสัตว์น้ำทุกชนิด เพื่อเป็นการหารายได้ของประชาชน ซึ่งการประมงสามารถแบ่งออกตามลักษณะของแหล่งน้ำได้ ๓ ประเภท

๑. การทำประมงน้ำจืด หมายถึง การทำประมงในแหล่งน้ำจืดตามแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ การจับปลาในแม่น้ำ ลำคลอง การเลี้ยงปลาน้ำจืดในกระชัง การเลี้ยงปลาชนิด ในบ่อ เป็นต้น

๒. การทำประมงน้ำเค็ม หรือการทำประมงทะเล หมายถึง การจับกุ้งทะเลปลา ปลาหมึก ตลอดจนการเลี้ยงหอยทะเลต่างๆ เช่น หอยแมลงภู่ หอยนางรม เป็นต้น

๓. การประมงน้ำกร่อย หมายถึง การทำประมงในบริเวณเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ น้ำเค็มและน้ำจืด เช่น การเลี้ยงกุ้งกุลาดำ การเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง การเลี้ยง ปลานวลจันทร์ เป็นต้น

๔. การเกษตรแบบผสมผสาน คือ การผสมผสานจัดระบบกิจกรรมการเกษตร ได้แก่ ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง มาผสมผสาน และเกื้อกูลในการผลิตซึ่งกันและกัน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความสมดุลของสภาพแวดล้อม เพิ่มความสมบูรณ์ของอาหารพืชและสัตว์ และไม่เสี่ยงต่อภาวะขาดทุนเช่น

๔.๑ เกษตรทฤษฎีใหม่ คือ การบริหารและจัดการเกี่ยวกับดินน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๔ ส่วน ปลูกข้าว ขุดสระเก็บน้ำ ปลูกพืชผักผลไม้ และที่อยู่อาศัย

๔.๒ เกษตรแบบยังชีพ คือ การเพาะปลูกพอยังชีพ ใช้กินเป็นอาหารภายในครอบครัวไม่ได้ปลูกมากจนส่งออกขายได้

๔.๓ เกษตรแบบธรรมชาติ คือ การฟื้นฟูธรรมชาติให้กลับมามีเดิม

๔.๔ เกษตรแบบยั่งยืน คือการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นการพึ่งพาตนเองได้ทั้งการผลิตและการดำรงชีพ โดยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ